

Az uniós kiadási tervek hozzájárulása az ambiciózus NEKT-ekhez

A mozgósított források és a 2030-ig szükséges éghajlatvédelmi beruházási igények összehasonlítása

2022. augusztus

BRINGING THE EU TOGETHER
ON CLIMATE ACTION

Az Unify projekt az Európai Unió LIFE programjából kapott támogatást. A dokumentumban szereplő információk és nézetek a szerző(k) sajátjai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság hivatalos véleményét.

A jelentéssel kapcsolatos további információkért kérjük, vegye fel velünk a kapcsolatot az olivier.vardakoulias@can europe.org címen.

A LIFE Unify projektről további információk találhatóak az Unify projekt weboldalán: unify.can europe.org.

Kiadta a LIFE UNIFY projekt, 2022 augusztusában.

A tanulmány idézése: LIFE Unify (2022), "The contribution of EU spending plans to ambitious NECPs: Comparing funds mobilised vs. climate investment needs to 2030".

Bármely teljes vagy részleges reprodukcióban fel kell tüntetni a címet, és a fent említett kiadót mint szerzői jogtulajdonos.

Szerző: Olivier Vardakoulias (**CAN Europe**)

Közreműködtek: Christophe Jost (**Bankwatch**); Eva Mariničová (**CDE – Centre for Transport & Energy**); – Miljenka Kuhar (**DOOR – Society for sustainable development**); Silver Sillak (**Estonian Green Movement**); Taj Zavodnik (**Focus – Association for Sustainable Development**); Wojciech Szymalski (**ISD/INE – Instytut na Rzecz Ekorozwoju**), Dönsz-Kovács Teodóra (**MTVSZ**); Bárbara Maurício (**ZERO – Associação Sistema Terreste Sustentável**)

Fordítás: Géczy Balázs

Magyarországon kiadja:

Magyar Természetvédők Szövetsége
H-1091 Budapest, Üllői út 91/b
<http://www.mtvosz.hu>

A magyar nyelvű kiadást támogatta:

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Ez a projekt az [Európai Éghajlatvédelmi Kezdeményezés \(EUKI\)](#) része. Az EUKI a német Szövetségi Gazdasági és Klímavédelmi Minisztérium (BMWK) projektfinanszírozási eszköze. Az EUKI projektötlet-pályázatának megvalósítója a Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Az EUKI átfogó célja, hogy éghajlat-politikai együttműködést ápoljon az Európai Unióban, az üvegházhatást okozó gáz kibocsátások csökkentése érdekében.

Az ebben a dokumentumban kifejtett véleményekért kizárólag a szerzők felelnek, és nem feltétlenül tükrözik a Gazdasági és Klímavédelmi Minisztérium (BMWK) álláspontját.

BEVEZETÉS

2020-ban az Unió a 2030-ra kitűzött éghajlatvédelmi célját 40%-os kibocsátáscsökkentésről legalább 55%-os nettó kibocsátáscsökkentésre emelte (az 1990-es szinthez képest). Ennek alátámasztására az Európai Bizottság 2021-ben a "Irány az 55%!" csomag keretében átalakította a teljes éghajlat- és energiaügyi keretrendszerét, amely fokozatosan halad előre a különböző uniós szintű jogalkotási folyamatokban. Bár az ESR (közös kötelezettségvállalási rendelet), a RED (megújuló energiaforrásokról szóló irányelv) és az EED (energiahatékonysági irányelv) tárgyalásai e sorok írásakor még folyamatban vannak, az ambíciójuk növekedni fog, hogy az összes különálló jogszabályt összhangba hozzák az európai klímarendelethez rögzített nettó 55%-os kibocsátáscsökkentési céllal. Az Európai Bizottság által javasolt új célkitűzések törekvése, hogy 2030-ig a kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó kibocsátás 61%-kal, az ESR-ből származó kibocsátás pedig 40%-kal csökkenjen. Végezetül a nemrégiben elfogadott REPowerEU stratégia még nagyratörőbb célokat tűzött ki, és az EU orosz fosszilis gáztól való függőségének gyors megszüntetése érdekében előrehozott beruházásokat irányzott elő.

Következésképpen a Nemzeti Energia- és Klímaterveket (NEKT) 2022 és 2023 között át kell alakítani, mivel azok nem valósítják meg a 2030-ig elérendő 55%-os kibocsátáscsökkentésre vonatkozó új uniós célkitűzéseket, nem is beszélve a 2030-ig történő 65%-os kibocsátáscsökkentési célról, amely összhangban lenne a Párizsi Megállapodásban foglalt kötelezettségvállalással. A 2030-as célkitűzéseken túl a tagállamok számára a NEKT-ek az energiabiztonság és az energiagazdálkodás igazságosságának biztosítása szempontjából is kulcsfontosságúak. Amint azt az Európai Bizottság a "REPowerEU" csomagjában kiemelte, a NEKT-ek hatékony „tervezési és ösztönzési keretet biztosíthatnak a fosszilis tüzelőanyagok használatának csökkentéséhez”. A tagállamoknak a NEKT-eket olyan koherenciát és következetességet biztosító eszközként kell használniuk, amellyel elérhető az orosz gázimport mielőbbi kivezetése, a fosszilis tüzelőanyagok használatának általános megszüntetése, valamint az energiaigény ambiciózus visszafogása, a fenntartható megújuló energiaforrások növelése és a rugalmassági lehetőségek kiépítése.

Ahhoz azonban, hogy a felülvizsgált nemzeti hozzájárulások révén ambiciózus célokat érjünk el, valamint a jelenlegi energiaválság leküzdése érdekében gyorsan leválhassunk fosszilis tüzelőanyagokról, az éghajlatvédelemmel és az energetikai átalakítással kapcsolatos (éghajlatvédelmi és energiaátmeneti) beruházások jelentős mozgósítására van szükség a további beruházási igények kielégítése végett. Tekintettel arra, hogy az uniós források számos tagállamban döntő mértékben hozzájárulnak az állami beruházásokhoz, kiemelt jelentőséggel bír, hogy a) a Nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervek, amelyek a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből származó forrásai tagállami költségvetési céljait tartalmazzák, valamint b) a partnerségi megállapodások és az operatív programok, amelyek a kohéziós politika forrásainak tagállami költségvetési céljait ismertetik, milyen mértékben fognak hozzájárulni az ambiciózusabb éghajlati célok eléréséhez.

Amint ebből a jelentésből kiderül, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz és a kohéziós politikai alapok együttesen igen nagy részét teszik ki az éghajlatvédelmi és az energiaátmeneti beruházások finanszírozására mozgósítható célzott uniós forrásoknak.

A Nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervekben és az operatív programokban szereplő beruházási tervek empirikus értékelésén keresztül ez a jelentés előzetes számszerűsítést nyújt a 2030-as célkitűzésekhez való hozzájárulásokról egy 7 tagállamból álló, az uniós források jelentős kedvezményezettjeinek számító minta esetében. **Milyen mértékben fedezik a 2030-ig kitűzött ambiciózus éghajlati célok eléréséhez, valamint az EU fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének fokozatos megszüntetéséhez szükséges, éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházási igényeket a Nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Terveken és az operatív programokon keresztül mobilizált beruházások?**

Bár a korábbi jelentések értékelték az uniós források hozzájárulását az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházási igények kielégítéséhez, ezek a jelentések a beruházások feltételezett kiadási arányaira támaszkodtak. Ez a jelentés ehelyett a tényleges kiadási terveken alapul. Továbbá kifejezetten az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti, közvetlenül a kibocsátáscsökkentést célzó beruházásokra összpontosít, és nem célja átfogó értékelést nyújtani a kiadási tervek valamennyi környezeti dimenziójáról (pl. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról és a biológiai sokféleségről). A helyreállítási tervek szélesebb körű értékelése megtalálható a CAN Europe és a Bankwatch korábbi jelentésébenⁱⁱ.

Végezetül megemlítendő, hogy ezen jelentés megállapításait előzetesnek kell tekinteni, mivel számos operatív program még mindig tervezési szakaszban tart, vagy hiányosak a róluk közölt információk. Ezért ez az elemzés kiegészül majd, amint több információ áll rendelkezésre, és a tervek összessége véglegesítésre kerül.

A fenntartások ellenére az előzetes jelentés fő következtetései az alábbiak:

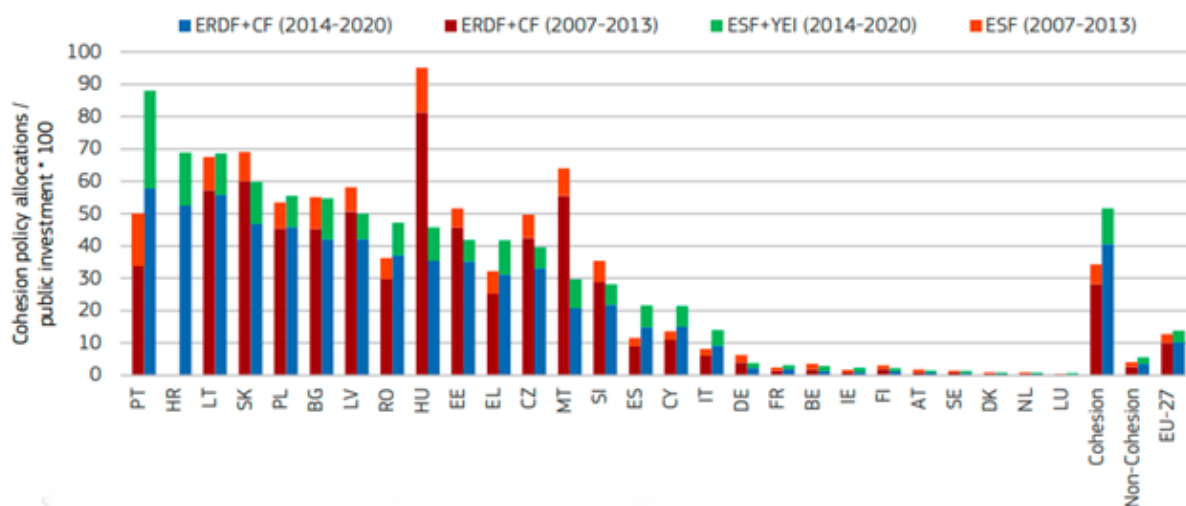
- A tagállamok egy mintája által a legfontosabb uniós alapokból az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházások finanszírozására mozgósított összes forrás a 2030-as célkitűzések eléréséhez szükséges összes beruházási igénynek csak kis hányadát teszi ki.
- A tagállamok között jelentős eltérések mutatkoznak a tekintetben, hogy mennyi finanszírozást mozgósítanak az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházásokra a Nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Terveiben (ami a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt használja fel) és az operatív programokban (ami az európai strukturális és beruházási alapokat használja fel). Ez ugyancsak arra utal, hogy a kiadási tervek javítására még komoly lehetőség van, különösen a RepowerEU új lendületének fényében.
- Az eltérések ellenére még mindig nagyon jelentős beruházásmennyiség hiányzik az 55%-os kibocsátáscsökkentési cél eléréséhez, nem is beszélve a Párizsi Megállapodással összeegyeztethető 65%-os kibocsátáscsökkentési cél 2030-ig történő eléréséről.
- A fennmaradó beruházási hiány pótlásához intézkedések kombinációjára van szükség. Ezek az intézkedések az egyes kiadási tervekre vonatkozó kiigazításoktól, például a tervekben szereplő, az éghajlatváltozásra káros kiadási tételek átirányításától, a további közberuházásokat nemzeti és uniós szinten egyaránt katalizáló, rendszerszintűbb reformokig terjednek.

1. MIÉRT FONTOSAK AZ UNIÓS ALAPOK AZ ÉGHAJLATI CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ?

Az uniós források jelentősége

Az EU új célkitűzése, miszerint 2030-ra 55%-kal kell csökkenteni a kibocsátást, valamint az EU fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének gyorsabb megszüntetésére irányuló RepowerEU program, az EU energia-, közlekedési és ipari ágazatának szén-dioxid-mentesítésére irányuló beruházások jelentős növelését feltételezi, amelyeket a tagállami szintű közkiadások, az uniós alapok és magánforrások kombinációjából kell fedezni. A tagállamoknak 2030-ra háromszor gyorsabban kell csökkenteniük a kibocsátásukat, mint az előző évtizedben. Bár a pénzügyi források összetétele tagállamonként eltérő, több, alacsonyabb nemzeti szintű költségvetéssel rendelkező ország esetében az uniós források hagyományosan nagy részét teszik ki a közberuházásoknak.

1. ábra: A kohéziós politikából származó finanszírozás a tagállamok állami beruházásaihoz viszonyítva

Forrás: Európai Bizottságⁱⁱⁱ

Ezért az ambiciózus éghajlati célok elérése szempontjából kulcsfontosságú kérdés, hogy az olyan országok, amelyek kevesebb nemzeti forrást tudnak mozgósítani a közberuházásokhoz, milyen mértékben használják fel az uniós forrásokat az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházások megvalósítására.

Ennek biztosítására az Európai Bizottság új, az éghajlatvédelmi intézkedéseket érvényre juttató célokat vezetett be az uniós költségvetési, valamint az uniós költségvetésen kívüli eszközök vonatkozásában, ami azt jelenti, hogy meghatározták, hogy az uniós alapokból finanszírozott beruházásoknak milyen arányban kell hozzájárulniuk az éghajlatvédelmi és környezetvédelmi célokhoz. Az éghajlatvédelmi intézkedéseket érvényre juttató célok eltérőek az egyes uniós alapokban, mint pl. az Európai Regionális Fejlesztési Alap esetében alkalmazott 30%-tól, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköznél érvényes 37%-on át, az Európai Összekapcsolódási Eszköz által megjelölt 60%-ig mozognak. A 2021-27-es uniós költségvetés egésze esetében legalább 30%-ot kell a klímacélokra fordítani.

1. táblázat: Az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások minimális aránya a kiválasztott uniós eszközökben

Eszköz	Az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások aránya
Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)	30%
Kohéziós Alap	37%
Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (HEE / RRF)	37%
Méltányos Átállást Támogató Alap (IÁA / JTF)	40%
Horizont Európa	35%
Európai Összekapcsolódási Eszköz (CEF)	60%
InvestEU	30%
LIFE program	61%
Európai Szociális Alap (ESZA)	30%
Modernizációs Alap	70%

Forrás: Európai Bizottság és az egyes alapok

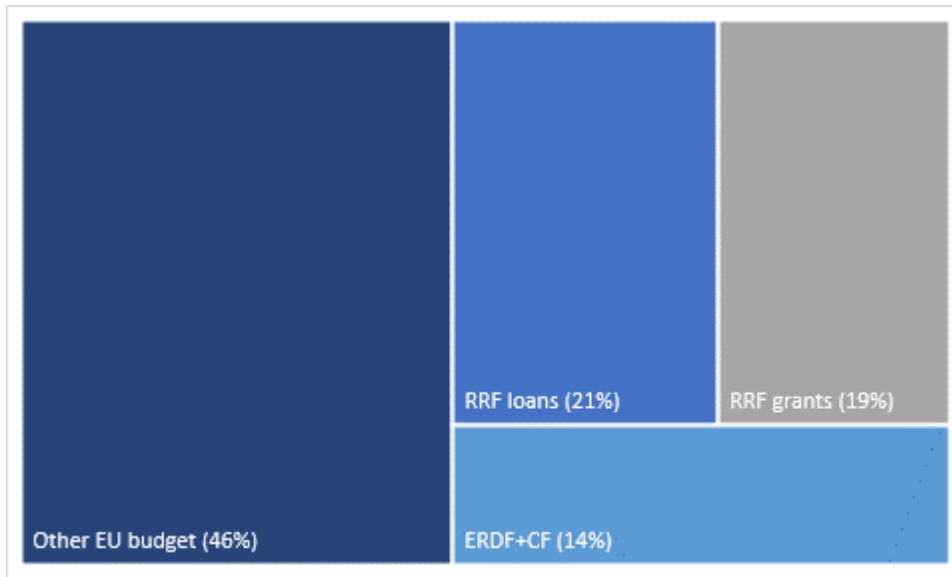
Ezek az éghajlatváltozással kapcsolatos kiadások minimális fiktív részarányai azonban nem feltétlenül tükrözik a kifejezetten az éghajlatváltozás mérséklésére fordított tényleges kiadásokat. Ez azért van így, mert az éghajlatváltozással kapcsolatos beruházások meghatározására használt módszerek (az úgynevezett „kiigazított Rio-markerek”) a fontos környezetvédelmi célok szélesebb körét - az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodástól a körforgásos gazdaságon át a biológiai sokféleségig - érintő beruházásokat is magukban foglalják. Bár e célkitűzések közül néhány kapcsolódik az éghajlatváltozás mérsékléséhez (pl. a körforgásos gazdaság hozzájárul a kibocsátáscsökkentéshez, a biológiai sokféleség védelme pedig a „szén-dioxid-nyelőkhöz”), ezek nem közvetlenül az éghajlatvédelmi és az energiaátmeneti beruházási igényekre irányulnak. Továbbá, amint azt az Európai Számvevőszék^{iv} és az Európai Parlament^v is elemezte, ezek a módszerek számos beruházást indokolatlanul minősítenek zöldnek, és így túlbecsülik az éghajlatváltozással kapcsolatos és a tágabb értelemben vett környezetvédelmi kiadások arányát. Röviden, nem feltétlenül tükrözik a kifejezetten a kibocsátáscsökkentési célok elérésére fordított *tényleges kiadásokat*, amint azt már a CAN Europe korábbi jelentései is bizonyították^{vi}.

A mobilizált beruházások tényleges összegének felméréséhez empirikus megközelítésre van szükség, amely a tagállamok által benyújtott és az Európai Bizottság által jóváhagyott konkrét kiadási terveket értékeli.

A finanszírozási eszközök jelentősége

Bár a többéves pénzügyi keret és a NextGenerationEU alapok együttesen számos olyan pénzügyi eszközt tartalmaznak, amelyek az éghajlatvédelmi beruházásokhoz igénybe vehetők (lásd a fenti 1. táblázatot), a 2021-27 közötti időszakban rendelkezésre álló uniós források mintegy felét két eszköz teszi ki: a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) és az Európai Strukturális Befektetési Alapok (ESIF) várhatóan közel 1 billió eurót mozgósítanak az uniós költségvetésből ugyanebben az időszakban mozgósított 1,8 billió euróból.

2. ábra: Az RRF, az ERFA és a Kohéziós Alap által mobilizált források aránya, 2021-27.

Jelmagyarázat: Other EU budget – egyéb EU-s költségvetés; RRF loans – HEE hitelek; RRF grants – HEE támogatás; ERDF+CF – ERFA + Koh. Alap

Forrás: A CAN Europe összefoglalója az Európai Bizottság adatai alapján

Ezen alapok döntő fontossága az EU energia-, közlekedési és ipari ágazatának dekarbonizációját célzó beruházások szempontjából még nyilvánvalóbb, ha az uniós költségvetésből levonjuk az olyan – jelen szempontunkból – nem releváns költségvetési tételeket, mint a közös agrárpolitika (378 milliárd EUR), a kül- és szomszédságpolitika (110 milliárd EUR), az uniós közigazgatás költségei (82 milliárd EUR), valamint a határigazgatás és biztonság (41 milliárd EUR). Ezek levonása után a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz és a kohéziós politikai alapok együttesen az éghajlatvédelemmel kapcsolatos és az energetikai átállásra rendelkezésre álló uniós források több mint 70%-át teszik ki. Összefoglalva, az „Irány az 55%!” (Fit for 55) csomag végrehajtása és a 2030-ra kitűzött éghajlatvédelmi célok elérése szempontjából döntő fontosságú, hogy ezeket az eszközöket hogyan mozgósítják a dekarbonizációs beruházásokra.

Ahhoz, hogy hozzáférjenek ezekhez az eszközökhöz, a tagállamoknak Helyreállítási és Ellenállóképességi Terveket (HET-ek) és operatív programokat (OP-k) kell(ett) benyújtaniuk az Európai Bizottsághoz, és azokat az Európai Bizottsággal jóvá kellett hagyatniuk.

E kiadási tervek összehasonlító értékelése döntő fontosságú a) annak felméréséhez, hogy a tervek valóban hozzájárulnak-e, és ha igen, milyen mértékben az EU 2030-ig szóló céljainak eléréséhez szükséges beruházásokhoz az egyes tagállamokban, b) a javítandó területek azonosításához, c) kiigazítási javaslatok megtételéhez, valamint d) az ezen alapok kiegészítésére mobilizálható további finanszírozási eszközök felméréséhez.

Eddig vagy elszigetelten elemezték az egyes eszközöknek az éghajlatvédelmi célokhoz való hozzájárulását, vagy pedig az EU éghajlatvédelmi kiadásokra vonatkozó minimumkövetelményei szerinti, feltételezett arányú éghajlatvédelmi kiadásokon alapultak az elemzések, amelyek nem tükrözték a tényleges éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházásokat.

Következésképpen ez a jelentés hiánypótló, mivel a két eszköz együttes hozzájárulását elemzi a tagállamok egy mintájában, az RRF-kben és az OP-kban megadott információk alapján. Továbbá, mielőtt ajánlásokat fogalmaznának meg, a jelentés bemutatja, hogy az éghajlatvédelmi beruházási rés mekkora hányada marad fenn, miután figyelembe vették a vonatkozó tervek hozzájárulását.

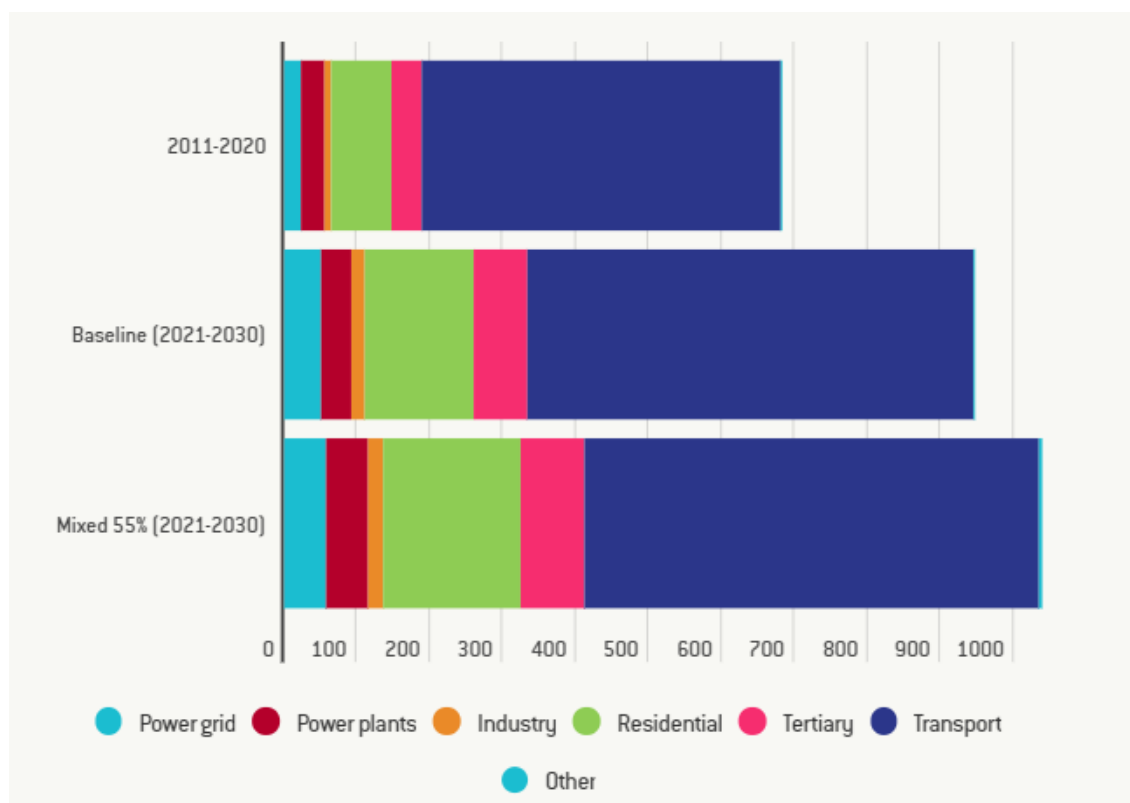
2. A JELENLEGI HELYZET: A FENNÁLLÓ BERUHÁZÁSI SZAKADÉK

Beruházási igények 2030-ig

Nincs egységes módszer sem a bruttó, sem a 2030-ig szükséges további beruházási igények becslésére. Minden rendelkezésre álló becslés azonban arra utal, hogy jelentősen növelni kell az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésével és az energetikai átállással kapcsolatos (éghajlatvédelmi és energiaátmeneti) beruházások ütemét.

Az Európai Bizottság becslése szerint a 2030-ra kitűzött 55%-os kibocsátáscsökkentési cél eléréséhez a 2011-2020-as időszakhoz képest átlagosan 360 milliárd euró többletberuházásra van szükség. Fontos megjegyezni, hogy a Párizsi Megállapodás szerinti 60%-os kibocsátáscsökkentési cél eléréséhez, a CAN Europe Párizsi Megállapodással összeegyeztethető kibocsátáscsökkentési forgatókönyve alapján még több beruházásra lenne szükség. Hasonlóképpen, az Európai Bizottság becslése szerint a RepowerEU célkitűzéseinek eléréséhez 2030-ig további 215 milliárd euróra lenne szükség, ami az EU egészét tekintve 1,4 billió eurós beruházási igényt jelentene. Az Európai Bizottság adatai szerint ez az EU GDP-jének 5,3%-áról 7,0% fölé emelkedik. Ezek a számok nem tartalmazzák az egyéb uniós környezetvédelmi célok – többek között az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a biológiai sokféleség és a körforgásos gazdaság célkitűzései – eléréséhez szükséges beruházási igényeket. Ugyanígy nem tartalmazzák a mezőgazdasági kibocsátáscsökkentéshez szükséges beruházási igényeket. Ezáltal alábecsülik a zöld átmenet és az EU Green Deal teljes beruházási igényét.

3. ábra: A kibocsátások 2030-ig történő 55%-os csökkentéséhez szükséges éves átlagos beruházási szükségletek a korábbi alapcélokhoz és a korábbi beruházásokhoz képest.

Jelmagyarázat: Power grid – elektromos hálózat; Power plants – erőművek; Industry – ipar; Residential – lakosság; Tertiary – tercier ágazat (szolgáltatások); Transport – közlekedés; Other – egyéb

Forrás: Bruegel Intézet az Európai Bizottság adatai alapján ^{vii}

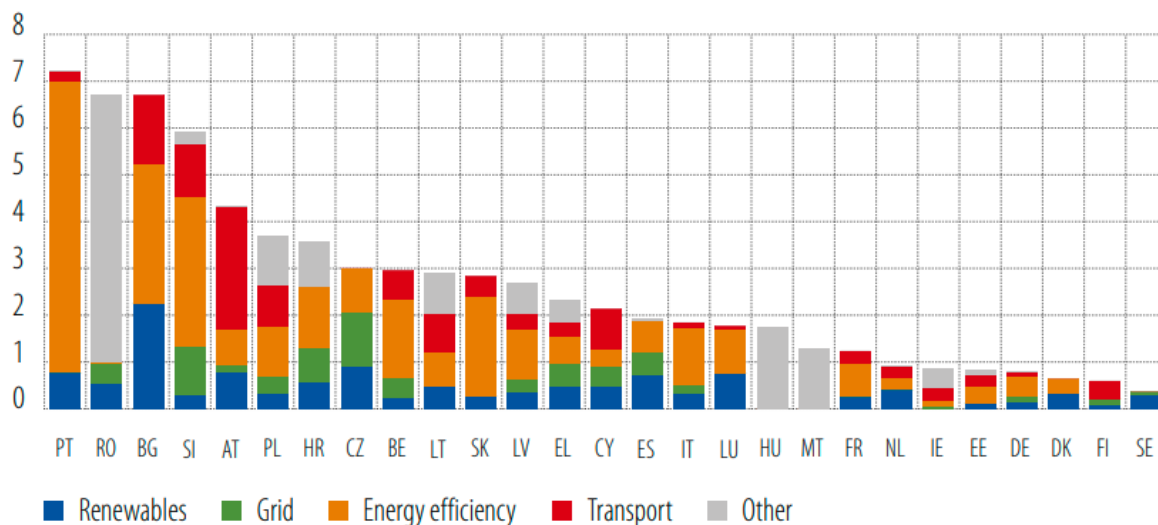
Más becslések szerint a beruházási szükségletek még nagyobbak. Az Agora Energiewende jelentése például 2,4 billió euróra teszi az éghajlatvédelmi beruházási igényt a 2021-2030 közötti időszakban az épületek, a közlekedés, az energiaipar és az ipar területén^{viii}, míg a RepowerEU megvalósítása 100 milliárd eurónyi további beruházási igényt jelenthet^{ix}.

Bár valamennyi becslés az állami és magánberuházási igények kombinációján alapul, a beruházási hiány pótlása az energetikai átállást és az éghajlatvédelmet célzó állami beruházások növelését teszi szükségessé. Az EBB jelentése szerint az EU-ban a súlyozatlan állami részarány átlagosan 45%, azaz az EU-ban az éghajlatvédelmi beruházások mintegy 45%-át közpénzekből kellene finanszírozni^x. Ez az arány alacsonyabb a gazdagabb tagállamokban és magasabb Közép-Kelet- és Dél-Európában, de a közfinanszírozás szerepe mindegyikük számára döntő fontosságú marad.

A tagállami szintű beruházási igények becslése kevésbé pontos, és a tagállamok által a nemzeti energia- és klímatervekben (NEKT-ek) megadott becslésekre támaszkodik. Ezek a becslések nem egységes módszertant követtek, ezért bírálatok érték őket, különösen az Európai Számvevőszék részéről^{xi}.

Mindazonáltal az Európai Beruházási Bank a vonatkozó NEKT-ek alapján összehasonlító becslést készített a tagállamok beruházási igényeiről. Az eltérések bizonyos mértékig a közös módszertan hiányára vezethetők vissza, de ugyanúgy tükrözik a tagállamok eltérő kiindulópontjait is.

4. ábra: A meglévő NEKT-ek éghajlatvédelmi beruházási igényei a 40%-os kibocsátáscsökkentési cél érdekében (a GDP %-ában)

Jelmagyarázat: Renewables – megújulók; Grid – hálózat; Energy efficiency – energiahatékonyság; Transport – közlekedés; Other – egyéb

Forrás: Európai Beruházási Bank^{xii}

Ezek a szám adatok a klímarendelet előtti uniós éghajlatvédelmi célok eléréséhez szükséges nemzeti hozzájárulások beruházási szükségleteit tükrözik, ezért a Nemzeti Energia- és Klímatervek 2022 és 2023 folyamán történő felülvizsgálata során ki kell majd igazítani őket. A számok nem tükrözik továbbá a Párizsi Megállapodáshoz igazodó, 2030-ig 65%-os kibocsátáscsökkentési cél eléréséhez szükséges beruházási igényeket, és nem veszik figyelembe az új RepowerEU stratégiát, amely ambiciózusabb célokat tűz ki számos, az energetikai átállással kapcsolatos beruházás tekintetében, valamint szükségessé teszi az

energiahatékonyságba, a megújuló energiaforrásokba és a szélesebb körű villamosenergia-infrastruktúrába történő beruházások előrehozatalát. Ezáltal alábecsülik a beruházási igényeket.

Uniós és tagállami szinten is az általános következtetés az, hogy az **éghajlatvédelemmel és az energetikai átállással kapcsolatos beruházások megfelelő üteme hatalmas erőfeszítéseket igényel, ha a 2030-ig kitűzött ambiciózus célokat el akarjuk érni, és hogy ennek az erőfeszítésnek jelentős része az állami beruházások uniós vagy nemzeti forrásokon keresztül történő mobilizálására fog támaszkodni.**

(...)

3. ELŐZETES ÉRTÉKELÉS A KIADÁSI TERVEK 2030-AS ÉGHAJLATVÉDELMI CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSÁRÓL

Az Unió dekarbonizációjának finanszírozásában képviselt relatív méretük és jelentőségük miatt egy első körös értékelést adunk arról, milyen együttes hozzájárulást biztosítanak a kohéziós politikai alapok és a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz az uniós források nagy kedvezményezettjeinek számító tagállamokból vett minta beruházási igényeinek kielégítéséhez. Az értékelés hét tagállam 2021-27-es időszakra vonatkozó kiadási terveinek - nevezetesen a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terveknek és az operatív programoknak - az elemzésén alapul. Mivel számos operatív program még tervezési szakaszban van és/vagy nem került teljeskörűen nyilvánosságra, a jelen (előzetes) elemzés még frissülni fog, amint több részletet tesznek közzé és véglegesítik a terveket.

Az értékelési kritériumok tekintetében a rendelkezésre álló tervekben merítünk információkat, az alábbi, közvetlen éghajlatvédelmi és energiaátmeneti összetevőkre összpontosítva:

- Megújuló energia
- Energiahatékonyság
- Villamosítási infrastruktúra
- A közlekedés dekarbonizációja
- Az ipar dekarbonizációja

Azok az intézkedések, amelyek nem fejtenek ki egyértelmű közvetlen hatást a kibocsátáscsökkentésre, nem szerepelnek ebben az értékelésben, bármennyire is fontosak más környezetvédelmi célok - többek között az alkalmazkodás, a biológiai sokféleség és a körforgásos gazdaság céljainak - elérése szempontjából.

Számos fenntartást kell megemlíteni. Először is, nem lehetett minden esetben teljes körűen szétbontani a beruházási tételeket, hogy értékelni lehessen, az egyes beruházások valóban hozzájárulnak-e az éghajlatvédelmi célokhoz. Például a megújuló energiaforrásokra irányuló beruházások néha nem fenntartható bioüzemanyagokat is tartalmaznak, amelyek egyes tervekben azonosíthatók és kizárhatók a beruházási számokból, más tervekben viszont nem. Másodszor, míg egyes tervek már előrehaladott állapotban vannak, és így átfogóak, más tervek még csak kezdetlegesek. Ez utóbbiak esetében a beruházási számokhoz való levezetéséhez számos feltételezésre volt szükség, amelyek egy felső és egy alsó határt képeznek. Az 1. függelék részletesen tartalmazza valamennyi feltételezést. Harmadszor, az eredményekre hatással lehet, hogy milyen szigorú kritériumok alapján határozzák meg a valódi, az éghajlatváltozás hatásainak mérsékléséhez hozzájáruló beruházásokat. Így kifejezetten a helyreállítási tervek esetében egy felső és egy alsó határértéket alkalmazunk, azáltal, hogy két külön értékelési kritériumot használunk fel az adott tervekre.

(...)

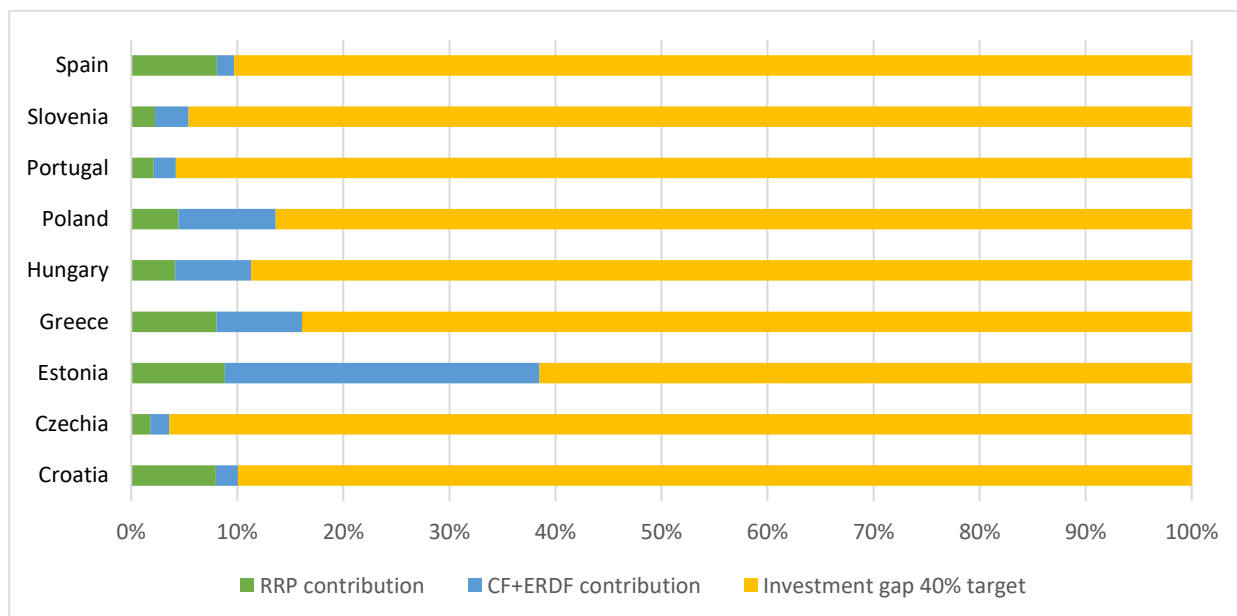
Az uniós források együttes hozzájárulása az éghajlatvédelemmel és az energetikai átállással kapcsolatos beruházásokhoz

Általános értékelésünk szerint az éghajlatvédelemre és az energetikai átállásra az RRF-ből, ERFA-ból és a Kohéziós Alapból mozgósított valamennyi forrást összesítve még akkor is nagy a beruházási hiány, ha csak a tagállamok által a jelenlegi (nem ambiciózus), 2030-ig szóló NEKT-ekhez kapcsolódó beruházási igények kielégítését vizsgáljuk (8. ábra). Ha a meglévő kiadási terveket szembeállítjuk a 2030-ra vonatkozó új, ambiciózusabb uniós éghajlatvédelmi célok eléréséhez szükséges beruházási igényekkel (9. ábra), a kiadási tervek Észtországban 3,3% és 30% között fedik le az igényeket, a tagállamok többségében pedig ez a 10% és 20% közötti tartományba esik. Tekintettel arra, hogy a számadatok azokat a legnagyobb uniós alapokat veszik figyelembe, amelyek jelentős forrásokat fordítanak az energiahatékonyságra, a megújuló energiaforrásokra, a közlekedésre és a tágabb értelemben vett infrastruktúrára, ez a megállapítás aggasztó.

Nyilvánvaló, hogy az egyik kulcskérdés az, hogy a magánberuházások milyen mértékben járulhatnak hozzá a fennmaradó beruházási hiány pótlásához, és következésképpen mennyi további állami beruházást kell mozgósítani uniós és nemzeti forrásokból. Az Európai Beruházási Bank szerint a teljes beruházási hiányban a szükséges állami beruházás aránya a portugál és spanyolországi 20%-tól a cseh, lengyel és lett 70%-ot is meghaladó mértékig terjed.

Ezek a különbségek a magánszektor beruházási hajlandóságával, a hitelfeltételekkel és az általánosabb makrogazdasági tendenciákkal magyarázhatók. Még azokban a tagállamokban is, amelyek a beruházási hiány jelentős részét magánberuházások révén pótolhatónak vélik, ez nagymértékben függ a makrogazdasági és hitelfeltételektől, amelyek jelenleg gyorsan változnak. Röviden összefoglalva, az elkövetkező évtized során az állami és a magánberuházások aránya eltolódhat, ami még fontosabbá teszi az éghajlatvédelmi célú állami beruházásokat. A McKinsey & Company szerint az EU-ban 2030 előtt megvalósítandó 28 billió eurónyi beruházás fele nem rendelkezik nyereséges üzleti modellel, ezért állami finanszírozásra lenne szükség^{xiii}.

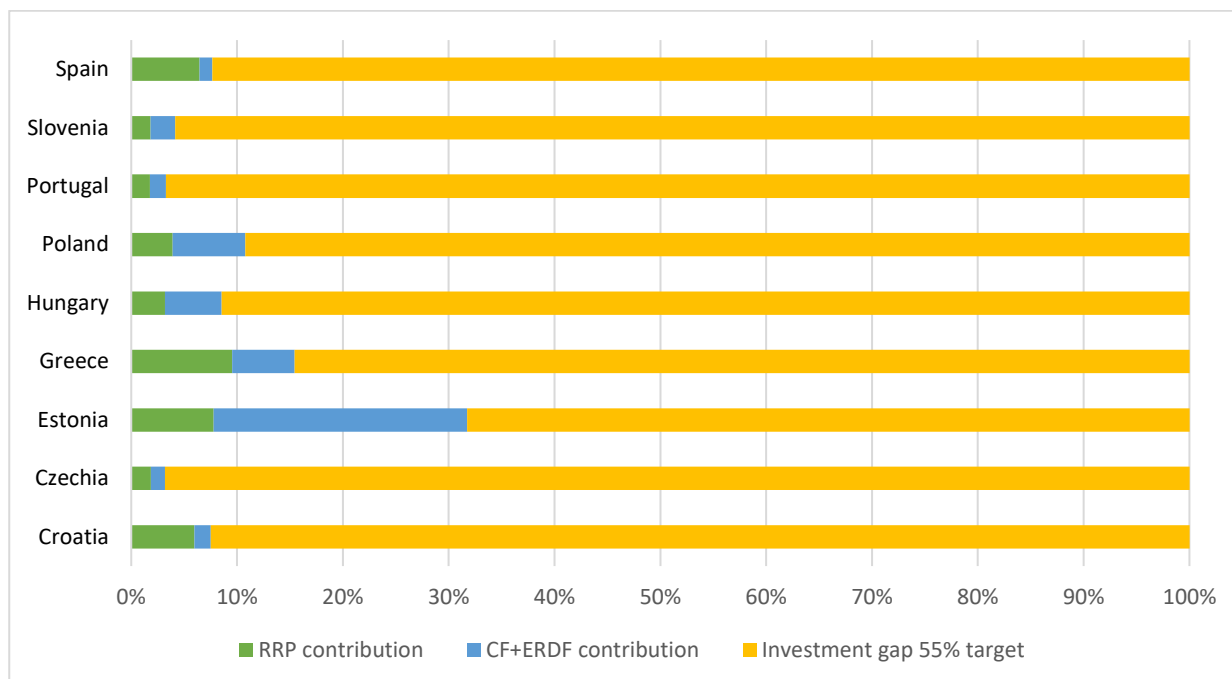
8. ábra Az RRF, az ERFA és a Kohéziós Alap éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházásainak együttes hozzájárulása a jelenlegi NEKT-ek 2030-ig tartó beruházási igényeihez.

Jelmagyarázat: RRP contribution – a HEE hozzájárulása; CF+ERDF contribution – a KA és az ERFA hozzájárulása; Investment gap 40% target – a 40%-os cél beruházásigényéhez viszonyított hiány

Forrás: CAN Europe összefoglaló (lásd az 1. függelék).

9. ábra Az RRF, az ERFA és a Kohéziós Alap éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházásainak együttes hozzájárulása a 2030-ig tartó beruházási szükségletekhez az 55%-os nettó kibocsátáscsökkentési cél elérése érdekében.

Jelmagyarázat: RRP contribution – a HEE hozzájárulása; CF+ERDF contribution – a KA és az ERFA hozzájárulása; Investment gap 40% target – az 55%-os cél beruházásigényéhez viszonyított hiány

Forrás: A CAN Europe összeállítása (lásd az 1. függelék).

4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

A tagállami mintához tartozó kiadási tervekben foglalt, éghajlatvédelemmel és energetikai átállással kapcsolatos beruházások mobilizálására vonatkozó megállapításaink azt mutatják, hogy a legfontosabb uniós alapokon keresztül megvalósuló beruházások jelenlegi szintje miatt jelentős a szakadék a beruházások megvalósulásának üteme és a 2030-ig szóló uniós éghajlatvédelmi céloknak való megfelelés között. Ha a Párizsi Megállapodással kompatibilis forgatókönyv szerinti 65%-os kibocsátáscsökkentési célt vesszük figyelembe, hogy az uniós célkitűzések megfeleljenek a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségekkel, a fennmaradó beruházási hiány lényegesen nagyobb lenne.

Nyilvánvaló, hogy a hiányzó beruházások egy részét a következő többéves pénzügyi keret (2027-33) pótolja majd, és a magánfinanszírozás is részben ki tudja és ki is fogja tölteni ezt a hiányt. Ez a megállapítás azonban nagyon aggasztó, mivel a) a vizsgált uniós alapok messze a legnagyobb uniós finanszírozási forrást jelentik az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházásoknál; és b) komoly kétségek merülnek fel, hogy milyen arányban valóban nyereségesek az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházások.

Megállapításaink arra is utalnak, hogy az energetikai átállással és éghajlatvédelemmel kapcsolatban mobilizált beruházások mértéke között tagállamonként nagy eltérések tapasztalhatók. Egyszerűbben fogalmazva, egyes kiadási terveknek sikerül több finanszírozást mozgósítaniuk a vonatkozó kiadási tételekre, ami arra utal, hogy egyrészt a meglévő tervek javítására, másrészt pedig további finanszírozási források mozgósítására is kínálkozik lehetőség.

Az ajánlásoknál el kell ismerni, hogy nincsen "csodaszer": a beruházási szakadék áthidalása több szinten (uniós és nemzeti) többféle intézkedést igényel, amelyek a tervezési fázisban eszközölt beavatkozásoktól - például a meglévő tervek kiigazításától - a strukturális reformokon át – például a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetése és átcsoportosítása – egészen a rendszerszintű reformokig terjednek, amelyek célja a tagállamok költségvetési mozgásterének növelése az éghajlatvédelemmel és az energetikai átállással kapcsolatos beruházások fokozása vonatkozásában.

A káros beruházások átirányítása és a kiadási tervek kiegészítése

A tervekben szereplő, az éghajlatváltozás szempontjából káros beruházásokat át kell irányítani a beruházási hiány egy részének pótlására. Az előző többéves pénzügyi kerethez hasonlóan a fosszilis gázzal és a közúti közlekedéssel kapcsolatos infrastruktúrába történő beruházások elvonják az energia- és közlekedési rendszerek dekarbonizációjához szükséges kulcsfontosságú közforrásokat (lásd az alábbiakban az egyes tagállamok részletes értékelését).

Az új RepowerEU stratégiát különösen a meglévő tervek módosítására kell felhasználni. Egyrészt a fosszilis gázhálózat bővítése teljesen ellentétes azzal a célkitűzéssel, hogy 2027-ig fokozatosan megszűnjön a tagállamok függősége az Oroszországból és más gazdasági blokkokból származó fosszilis gázimporttól; az olyan programok mint a gázkazánok elterjesztése pedig a háztartásokat egy drága és szennyező energiaforráshoz kötné. Másrészt az olajalapú közlekedési módok bővítése az energiaválság idején nemcsak az éghajlati válságot táplálja, hanem megakadályozza a közösségi közlekedésre való átállást is.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközről szóló rendelet javasolt módosítása előírná a tagállamok számára, hogy a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervekben különálló RepowerEU fejezeteket dolgozzanak ki, miközben (bár korlátozott mértékű) kiegészítő finanszírozást biztosítanak. Ezt a lehetőséget ki lehetne használni arra, hogy a tagállami Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervekben a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos infrastruktúrára vonatkozó beruházási tételeket módosítsák, és a forrásokat olyan életképes alternatívákra irányítsák át, mint az energiahatékonyság felgyorsítása, a hőszivattyúk elterjesztése és a közlekedési módok váltásához szükséges infrastruktúra kiépítése^{xiv}.

Végezetül, mivel egyes tagállamokban számos operatív program véglegesítése még folyamatban van, az ambiciózus NEKT-ek és a RepowerEU célkitűzéseinek eléréséhez szükséges legfontosabb beruházási hiányosságok azonosítása irányt mutathat a fennmaradó operatív programoknak. A RepowerEU-n túlmenően az operatív programok kulcsfontosságú beruházási tételei ennek megfelelően módosíthatók az uniós költségvetés félidős felülvizsgálata során (2023-24).

Egyéb eszközök mozgósítása

A beruházási hiány nagysága azt sugallja, hogy a meglévő költségvetési tételek egyszerű átcsoportosítása nem lesz elegendő az 55%-os nettó kibocsátáscsökkentési cél eléréséhez, nem is beszélve a Párizsi Megállapodáshoz igazodó 65%-os kibocsátáscsökkentési cél 2030-ig történő eléréséről. Ezért a nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervek és operatív programok kiegészítéséhez más eszközökből származó uniós forrásokra és nemzeti közpénzekre egyaránt szükség van.

- Először is, a tagállamok számos uniós eszközt, például az Európai Beruházási Bankot és az InvestEU-t is igénybe vehetik az éghajlatvédelemmel és az energiaátmenettel kapcsolatos köz- és magánprojektek kedvezményes finanszírozásához. Az EBB célja, hogy a 2021-2030 közötti időszakban évente mintegy 30 milliárd eurót ruházzon be éghajlatpolitikai és környezeti fenntarthatósági projektekbe.

- Másodsor, az uniós költségvetésen kívüli célzott eszközök, mint például a Modernizációs Alap, már most is jelentős finanszírozási forrásokat biztosítanak kifejezetten az energetikai átálláshoz a hatályuk alá tartozó tagállamok számára, és ezek a források az elkövetkező években várhatóan jelentősen növekedni fognak.
- Harmadsor, nemzeti szinten a kibocsátáskereskedelmi rendszer jelentős bevételeket generál, amelyek kiegészíthetik az uniós forrásokat az éghajlatvédelemmel kapcsolatos belföldi közberuházások növelése érdekében. Az Európai Bizottság által javasolt új uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer, amely a szén-dioxid-árzást a közúti közlekedésre és az épületekre is kiterjeszti, a 2026-2030 közötti időszakban évente 48 milliárd euró többletbevételt hozhat^{xv}.
- Negyedsor, a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetése még a korlátozott költségvetési mozgástérrel rendelkező tagállamok számára is felszabadíthat és fel is kellene szabadítania forrásokat, amelyeket az energia-, a közlekedési és az ipari ágazatok dekarbonizációjának felgyorsítására fordíthatnának.
- Végezetül a nemzeti költségvetésekből hiányoznak az éghajlatvédelemmel kapcsolatos tevékenységek érvényre juttatására vonatkozó célkitűzések, amelyek megfelelnek az uniós éghajlatvédelmi kiadások arányának (bármennyire is tökéletlenek ezek). A zöld költségvetés-tervezés végrehajtása az egyes tagállamokban hozzájárulhatna az éghajlatváltozásra pozitívan, ill. károsítón ható költségvetési tételek azonosításához, az éghajlatváltozással kapcsolatos tevékenységek érvényre juttatására vonatkozó célok meghatározásához, és a hazai közkiadások ambiciózus NEKT-ekkel való fokozatos összehangoláshoz.

További források mozgósítása

Különböző becslések szerint végső soron még az uniós források kiemelkedő színvonalú mobilizálásának forgatókönyve esetén is több forrásra lesz szükség ahhoz, hogy növelni lehessen az éghajlatvédelemhez és az energetikai átálláshoz, valamint tágabb értelemben a zöld átálláshoz kapcsolódó beruházások ütemét. Ezek az intézkedések nagyjából két kategóriába sorolhatók, amelyek nem zárják ki egymást, hanem egymást kiegészítve működhetnek:

1. Több költségvetési mozgástér létrehozása tagállami szinten az éghajlatvédelmet célzó kiadások számára, beleértve a társadalmilag igazságos átalakulást célzó kiadásokat is.

Amint azt a CAN Europe korábbi jelentéseiben^{xvi} és tájékoztatóiban^{xvii} részletesen elemezte, a jelenlegi uniós költségvetési szabályok messzemenően alkalmatlanok arra, hogy a tagállamokban elegendő zöld átállási beruházást katalizáljanak. A megszorításokat támogató uniós adósság- és költségvetésihiány-szabályok költségvetési megszorításokra ösztönöznek az éghajlatvédelemmel és energetikai átállással kapcsolatos közberuházási költségvetési tételeknél is. Más szóval, ezek a szabályok sok szempontból kudarcot vallottak, és nem alkalmasak arra, hogy segítsék az Unió gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi céljainak elérését.

Tekintettel az ambiciózus NEKT-ek és a 2030-as célkitűzések eléréséhez szükséges nagy beruházási hiányra, az uniós gazdaságirányítás következő felülvizsgálatát az uniós költségvetési szabályok és a gazdaságirányítás alapvető reformjára kell felhasználni annak biztosítása érdekében, hogy a) további költségvetési mozgástérrel biztosítsanak az éghajlatvédelemmel és a zöld átmenettel kapcsolatos beruházások számára, és b) ez a további költségvetési mozgástér a tagállamok célzott és hatékony éghajlat-politikai fellépését eredményezze, megfelelő biztosítékok mellett.

2. Több forrás mozgósítása uniós szinten célzott források növelésével a meglévő eszközökön keresztül vagy egy új eszköz létrehozásával.

Az uniós gazdaságirányítás reformján túlmenően uniós szinten további forrásokat lehetne bevonni a meglévő eszközök kiegészítésére vagy új célzott eszközök létrehozására. A RepowerEU kapcsán született például olyan javaslat, hogy a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt 100 milliárd euróval egészítsék ki az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások és a kapcsolódó villamosenergia-infrastruktúra - például hőszivattyúk, villamosenergia- és tárolási szükségletek - kiépítése terén felmerülő további beruházási igények kielégítésére^{xviii}. Más javaslatok szerint az (egyszeri) Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt állandó eszközzé kellene tenni, amelynek feladata az éghajlatvédelemmel és a tágabb értelemben vett zöld átállással kapcsolatos beruházási igények kielégítése lenne. Miközben az egyes tagállamok jelentős éghajlatvédelmi beruházási hiányosságainak fényében további uniós források mozgósítása is szükségesnek bizonyulhat, az olyan kulcsfontosságú kérdések, mint a további erőforrások mozgósításához szükséges pénzügyi források (pl. saját források bevonása, az uniós költségvetéshez való magasabb hozzájárulás) meghatározása továbbra is nyitottak maradnak, és a tagállamok kormányai között jelentős viták tárgyát képezhetik.

Ajánlások a beruházási szükségletek értékelésére a NEKT-ek felülvizsgálata során

Amint azt az 1. fejezetben említettük, a jelenlegi NEKT-ekben a beruházási szükségletek értékelésére használt módszerek nem következetesek és nem szisztematikusak. Az ambiciózus 2030-as célok eléréséhez szükséges beruházási hiány pontosabb becslése érdekében, valamint a tagállamok fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének fokozatos megszüntetésének felgyorsítása érdekében a háború és a RepowerEU összefüggésében a felülvizsgált NEKT-eket közös, szisztematikus keretrendszerre kell alapozni.

Az Európai Bizottság várhatóan 2022. októberi iránymutatásaiban egy alapos közös keretet dolgoz ki a tagállamok számára, hogy felmérhessék szükségleteiket, és összehangolhassák azokat a megfelelő intézkedésekkel és kiadási tervekkel. Amint azt a CAN Europe egy korábbi jelentése^{xix} részletesebben elemezte, ennek a közös keretnek közös, megbízható módszereket kell javasolnia a következőkre:

- Az ambiciózus 2030-as célkitűzések eléréséhez szükséges teljes beruházási igény becslése;
- Annak lebontása, hogy a különböző finanszírozási források (állami, uniós és magánforrások) milyen ágazati elemeket finanszírozhatnak az ambiciózus NEKT-ekben.
- A „beruházási hiány” becslése a jelenleg rendelkezésre álló pénzügyi források alapján, és javaslatok a beruházási hiányok pótlására.
- Az ukrajnai invázió okozta jelenlegi energiaválság kezelésére irányuló kiadási igények beépítése, beleértve a szociális intézkedéseket és az igazságosabb átalakulást szélesebb értelemben elősegítő intézkedéseket is.
- Teljeskörű lista a) az összes energetikai támogatásról, b) a fosszilis tüzelőanyag-támogatásokról és c) a fokozatos kivezetésükre vonatkozó tervekről, nevezetesen azért, hogy forrásokat szabadítsanak fel az éghajlatvédelmi és energiaátmeneti beruházási hiányosságok pótlására.

MELLÉKLETEK

1. melléklet: Módszertan

Az elemzés módszertana az eredeti, angol nyelvű kiadványban olvasható.

2. melléklet: Példák az uniós források felhasználására vonatkozó országspecifikus ajánlásokból

Az országspecifikus ajánlások az eredeti, angol nyelvű kiadványban olvashatók.

FÜGGELÉK

ⁱ CAN Europe, European Environmental Bureau, Renewables Grid Initiative, REN21 (2020). Paris Agreement Compatible (PAC) scenarios for energy infrastructure. <https://www.pac-scenarios.eu/?L=0>

ⁱⁱ CAN Europe és Bankwatch Network (2022). Reaching for a green recovery: what holds up progress in ten recovery and resilience plans.

https://caneurope.org/content/uploads/2022/02/2022_02_Reaching-for-a-green-recovery-CAN-Europe-Bankwatch.pdf

ⁱⁱⁱ European Commission (2022). Eighth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

^{iv} European Court of Auditors (2022). Climate spending in the 2014-2020 EU budget. Special report 09/2022. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_09/SR_Climate-mainstreaming_EN.pdf

^v European Parliament BUDG committee (2022). Climate Mainstreaming in the EU Budget: 2022 Update.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/732007/IPOL_STU\(2022\)732007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/732007/IPOL_STU(2022)732007_EN.pdf)

^{vi} CAN Europe (2018). Climate mainstreaming and climate proofing.

<https://www.caneurope.org/content/uploads/2018/09/Assessment-EU-budget-climate-mainstreaming-CAN-Europe-August-2018.pdf>

^{vii} European Commission (2020). Impact assessment accompanying: Stepping up Europe's 2030 climate ambition

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:749e04bb-f8c5-11ea-991b-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

^{viii} Agora Energiewende and Climate & Company (2020). Recovering better: Climate Safeguards for the EU's Proposed 1.85-Trillion-Euro Budget.

https://static.agora-energiewende.de/fileadmin/Projekte/2020/2020_07_EU-Commentary-Budget/184_A-EW_Recovering-better_WEB.pdf

^{ix} Agora Energiewende (2022). Delivering RePowerEU: A solidaritybased proposal for financing additional green investment needs

https://static.agora-energiewende.de/fileadmin/Projekte/2021/2021_09_KlimaInvest2030/A-EW_260_KlimaInvest_III_WEB.pdf

^x European Investment Bank (2021). EIB Investment Report 2020/2021: Building a smart and green Europe in the COVID-19 era.

<https://www.eib.org/en/publications/investment-report-2020>

^{xi} European Court of Auditors (2021). Sustainable finance: More consistent EU action needed to redirect finance towards sustainable investment.

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_22/SR_sustainable-finance_EN.pdf

^{xii} European Investment Bank (2021). EIB Investment Report 2020/2021: Building a smart and green Europe in the COVID-19 era.

<https://www.eib.org/en/publications/investment-report-2020>

^{xiii} McKinsey (2020). How the European Union could achieve net-zero emissions at net-zero cost.

<https://www.mckinsey.com/business-functions/sustainability/our-insights/how-the-european-union-could-achieve-net-zero-emissions-at-net-zero-cost>

^{xiv} CAN Europe. Repowering the EU? Mobilising EU financial instruments and policies to accelerate the phase out of the EU's dependence on fossil fuels

<https://caneurope.org/repowering-the-eu/>

^{xv} Centre for European Reform (2022). How to make EU fiscal rules compatible with net zero.

<https://www.cer.eu/publications/archive/policy-brief/2022/eu-fiscal-rules-net-zero>

^{xvi} CAN Europe (2021). CAN Europe position: The reform of the EU fiscal framework

---

<https://caneurope.org/content/uploads/2021/11/CAN-Fiscal-Framework-Position.pdf>

^{xvii} CAN Europe and Finance Watch (2022). From Maastricht to Paris: Why climate change should be considered in a reformed EU fiscal framework.

https://caneurope.org/content/uploads/2022/06/Policy_Brief_From_Maastricht_to_Paris_FW_CAN_FINALE.pdf

^{xviii} Agora Energiewende (2022). Delivering RePowerEU: A solidarity based proposal for financing additional green investment needs

https://static.agora-energiewende.de/fileadmin/Projekte/2021/2021_09_KlimaInvest2030/A-EW_260_KlimaInvest_III_WEB.pdf

^{xix} LIFE Unify (2022), "Taking Stock & Planning Ahead: National Energy and Climate Plans as a tool to achieve climate safety and energy security".

<https://unify.caneurope.org/wp-content/uploads/sites/2/2022/07/necp-report-taking-stock-planning-ahead.pdf>